

פרסום שמות והטלת אחריות אישית

בראי דוחות "שבעה באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל"

ככלל, שמות נבחר ציבור ובעלי תפקידים בגוף המבוקר מדרגת סמנכ"ל ומעלה, בעלי תפקידים בצבא מדרגת תא"ל ומעלה ובעלי תפקידים במשטרה מדרגת תנ"ץ - אשר כיהנו בתפקיד בשירות הציבורי בתקופת הביקורת, בתקופה שנבדקה בביקורת או בתקופה קודמת הרלוונטית לנושא הביקורת, יצוינו בדוח בשלושה הקשרים:

○ כמידע עובדתי גרידא

○ בהקשר של ממצאים או ליקויים

○ בהקשר של פעולה חיובית - במקרים מיוחדים חריגים בלבד.

ההנחיות המובאות להלן אינן פוטרות את עובדי הביקורת משיקול דעת פרטני. בכל מקרה ומקרה יש לשקול את ההצדקה לפרסם את השם בהתחשב במכלול הנסיבות.

פרסום שמות כמידע עובדתי

שמות נבחר ציבור ובעלי תפקידים בגופים מבוקרים המוגדרים יוזכרו בדוח בשם כמידע עובדתי גם אם אין כוונה להטיל עליהם אחריות לליקויים כלשהם.

פרסום שמות בהקשר של ממצאים וליקויים - הטלת אחריות אישית

הטלת אחריות אישית לליקויים שעלו בביקורת (בהתאם לשיקולים להלן) היא כלי חשוב לאכיפת סדרי מינהל ושלטון תקינים. נוסף על כך, פרסום שמו של נבחר ציבור או בעל תפקיד בגוף המבוקר האחראי לליקויים או למחדלים חמורים מאפשר להביא לידיעת הציבור בצורה נאמנה את הפעילות או המחדל של אותו בעל תפקיד, יש בו כדי להרתיע, והוא משמש אמצעי בעל משקל לשם מימוש אפקטיבי של האחריות הציבורית של עובדי הציבור ונבחריו. הטלת אחריות אישית באמצעות פרסום שם בעל התפקיד תיעשה באופן מידתי, תוך נקיטת זהירות ואחריות.

קודם הפרסום על צוות הביקורת לאזן בין האינטרס הציבורי שבפרסום ועקרון השקיפות מחד גיסא, והצורך במניעת פגיעה לא מבוססת בשמו הטוב של המבוקר מאידך גיסא באמצעות שקילת השיקולים להלן:

- חומרת הפגיעה בציבור כתוצאה מהמעשה או המחדל, ובפרט כאשר מדובר על פגיעה בחיי אדם ופגיעה בביטחון הלאומי;
 - החשיבות הציבורית של האירוע;
 - ההשלכות הכלכליות של האירוע;
 - הדרג של בעל התפקיד כמוגדר לעיל;
 - האם המחדל או המעשה כרוך בפגיעה בטוהר המידות;
 - האם מדובר בתופעה חוזרת ונשנית או במעידה חד-פעמית;
 - האם יש נסיבות מקילות שיש בהן כדי להפחית מחומרת הליקויים (לדוגמה - מועד כניסתו של העובד לתפקידו; משקלו הציבורי של האירוע; נסיבות אישיות רגישות).
- לאחר איזון בין מכלול השיקולים יש לבחור באחת מדרכי הפעולה האלה:
- אי-הטלת אחריות אישית;
 - הערה לבעל התפקיד בגוף המבוקר (משרד מבקר המדינה מעיר ל[שם התפקיד] ...);
 - הטלת אחריות אישית תוך פרסום שמו של בעל התפקיד בגוף המבוקר;
- ההחלטה הסופית בדבר הטלת אחריות אישית ופרסום שמו של בעל התפקיד או הימנעות מכך היא בסמכות מבקר המדינה.
- על צוות הביקורת להסב את תשומת ליבם של גורמי המטה לנושא כאשר בטיטות הפניה המועברת לאישורם הוטלה אחריות אישית, ולחלופין כאשר יש התלבטות בקרב צוות הביקורת בשאלה אם יש מקום להטיל אחריות אישית.
- לפי עקרונות הצדק הטבעי (זכות הטיעון) יש לאפשר זכות טיעון לכל מי ששמו מוזכר בטיטות הדוח או שאפשר לזהותו, מי שעלול להיפגע מהאמור בדוח הביקורת ומי שדוח הביקורת ממליץ לו לנקוט פעולה, או שניתנה המלצה לגביו, גם אם אין ממצאי ביקורת בנוגע אליו, והוא זכאי להגיב על הטענות שהועלו בעניינו, ולכן יש לאפשר לו למצות את זכות התגובה בהתאם לכללים הנהוגים במשרד, ראו פרק בנושא זכות הטיעון - משלוח הפנייה והשימוע גם לעניין סדר קדימות במשלוח הפנייה. יודגש כי הטלת אחריות אישית ופרסום שמות של בעלי תפקידים בגופים המבוקרים בדוח הסופי ייעשו בזהירות רבה, תוך שמירה על כללי הצדק הטבעי ולאחר שמוצתה זכות התגובה של המבוקרים, בהתאם לכללים הנהוגים במשרד.

פרסום שם לציון פעולה חיובית - במקרים מיוחדים וחריגים בלבד

החוק קובע כי דוח הביקורת יכלול שיפור או פעולות בולטות לטובה הראויים לדעת מבקר המדינה להיכלל בו. במקרה שבו הוחלט לציין בדוח הביקורת שיפור או פעולות בולטות לטובה, יש לבחון אם ראוי גם לפרסם את שם בעל התפקיד בגוף המבוקר אשר תרם לשיפור או לפעולה החיובית. פרסום השם בנסיבות אלה ייעשה במקרים מיוחדים וחריגים בלבד הראויים לשבח, כגון כשמדובר באדם שבזכות יוזמתו ופעולתו הציל חיי רבים תוך סיכון עצמי, וזאת בהיקף מצומצם ובזהירות המתחייבת. לא יפורסם שם בעל התפקיד כאשר מדובר בפעולה שבשגרה המתבצעת במסגרת מילוי תפקידו וחובותיו של עובד הציבור. שם העובד יפורסם רק בהקשר המדויק והמצומצם שנבדק.

פרסום שם של גורם שאינו גוף מבוקר

יש שהביקורת מעלה מחדל או מעשה שאינו תקין של גורם שאינו גוף מבוקר - יזם או אדם פרטי אחר, חברה או עמותה. במקרה כזה יש "להסב" את הביקורת אל הגוף המבוקר שהתקשר עם אותו אדם או גוף או מפקח עליו. ובכל מקרה, שמו של אדם או גוף כזה לא יצוין בדוח, והוא יכונה היזם, יזם א' וכד', ללא אזכור מפורש של שמו.

במקרים נדירים ביותר ובאישור מבקר המדינה ניתן יהיה לאזכר את שמו המלא של אדם או גוף לא מבוקר, וזאת לאחר מיצוי זכות התגובה בהתאם לכללים הנהוגים במשרד.

